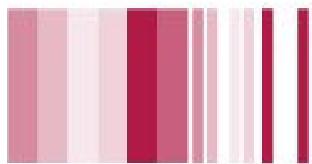

M.ª Victoria Fernández
Mosquera

EOE A Coruña.
20/10/25

“Repensando roles e expectativas. De que se ocupa a escola?”

F2501031 Saúde mental e benestar na aula

CFR
FERROL

centro de
formación e recursos

Antes de comezar...

Encadre
Acordo de normas para...

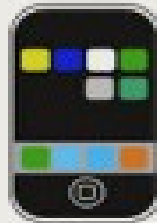
- ▶ Coidar a necesidade grupal, a tarefa, os tempos, os espazos de cada quen, ...
- ▶ Crear un marco de seguridade básica para a aprendizaxe

Roda Inicial

- Coñecemento e cohesión
- Axuste de expectativas
- Diferenciar demanda de necesidade

WANT

NEED

Axustando expectativas

- ▶ Entre o esperado e o preparado
- ▶ Partir da zona de desenvolvimento
 - ▶ Aprendizaxes significativas
- ▶ Obstáculos e resistencias na aprendizaxe
 - ▶ ...

Obxectivos e contidos:

Das posibles necesidades:

- Reflexionar sobre:
 - O rol profesional docente.
 - A tarefa educativa hoxe: aprender e convivir. Convivencia e aprendizaxe.
- Construír criterio e linguaxe común sobre os conceptos: saúde mental e benestar emocional.
- De que se ocupa a escola? No centro e na aula, como entender e atender a saúde mental e o benestar?
- Algunhas pistas para realizar a memoria desta formación.

0 rol docente

Cuestionando

...

Jordi Musons Reinventar la escuela

Una brújula para familias y educadores
para comprender la educación del siglo XXI

arpa

Massimo Recalcati

La hora de clase
Por una erótica de la enseñanza

ANAGRAMA
Colección Argumentos

Frank McCourt

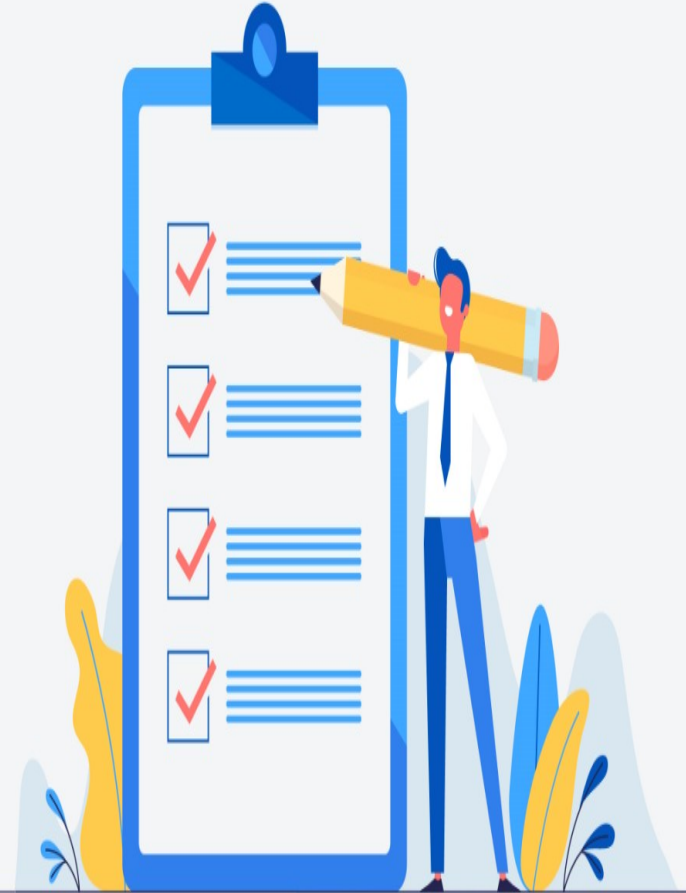
Autor de *Las cenizas de Ángela*
PREMIO PULITZER

El
profesor

O ROL DOCENTE

Serás un bo/boa docente
si...

¿PROFESIÓN?

ANIMADORA, EDUCADORA, ACTRIZ
MAESTRA, PSICÓLOGA, GUÍA TURÍSTICA,
COMPAÑANTE, TRADUCTORA, PONENTE,
LINGÜISTA, PSIQUIATRA, DISEÑADORA,
FORMADORA, ESCRITORA, DIBUJANTE,
GESTICULADORA Y PASEANTE

TODO ESO
NO CABE

PUES PONGA
"PROFE DE ESPAÑOL"
QUE ES LO MISMO

sobre una idea de
Lourdes Miquel
y texto de
Nieves Alarcón

solé

O ROL DOCENTE

Que se observa?

O ROL DOCENTE

O mandato social:

- Rol Asignado + Rol Asumido
- Omnipotencia → Impotencia

O que pasa na vida cotiá:

- Desgaste, Malestares, ...
- Que facemos: queixa, xuízo, complacencia, responsabilidade

Da queixa e resignación: “ é que”
Á... transformación: “Poderíamos”
Como?

- *Hai malestar? **Detectar...***
- ***Intentar resolver...** Responsabilidade*
- ***Construír un lugar** e unha posición saudable e de potencia:*

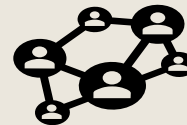
✓ *Delimitando a tarefa: Folla de ruta...*

✓ *Delimitando as funcións e o ámbito...*

✓ *Construíndo un estilo...*

✓ *Contextualizando...*

A tarefa educativa...

FAMILIA-ESCOLA

ROL

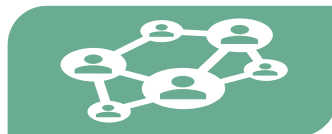
**AUTORIDADE E
LÍMITES**

APRENDIZAXE

ALUMNADO HOXE

GRUPO

EQUIPO

A tarefa educativa...

GUÍA PARA O DESENVOLVEMENTO DO PLAN DE BENESTAR EMOCIONAL

PROFESORADO

ALUMNADO

FAMILIAS

Alumnado

Convivencia

Desregulación >> Acougar

Enfrontamento >> Restaurar

Illamento >> Interactuar

Aprendizaxe

Apatía >> Conectar

Desorganización >> Planificar

Ineficacia >> Superar

Profesorado

Convivencia

Desgaste profesional >>
Coidarse

Crispación >> Vincularse

Aprendizaxe

Frustración >> Acompañar e
responsabilizar

Atafoego >> Confiar e adaptar

Familia

Convivencia e aprendizaxe

Desencontro >> Participar

Desorientación >> Construír

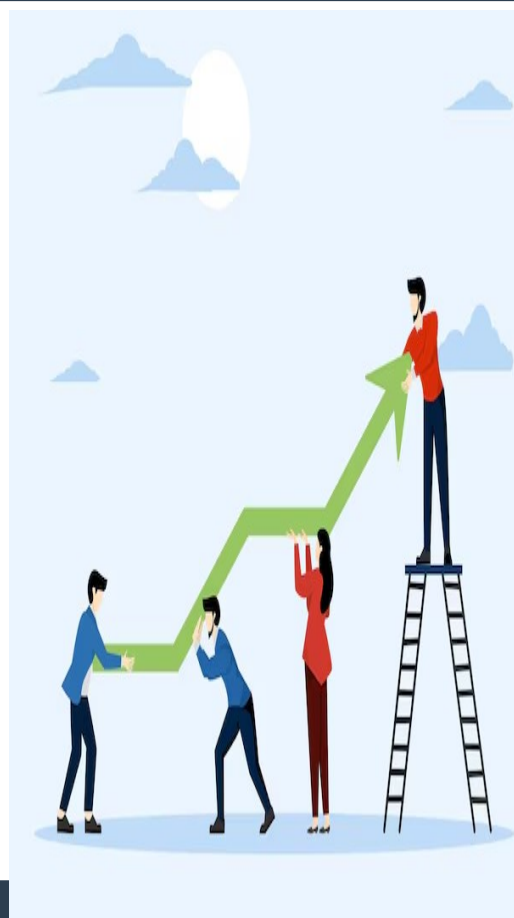
Estrés >> Transformar

A tarefa educativa hoxe: aprender e convivir.

Construír un ECRO común:

- Que entendemos por convivencia – convivencia positiva
- Lembrar o que pasa no proceso de aprender
- Que entendemos por saúde mental e benestar emocional

Coidando a tarefa educativa, coidamos a saúde mental e o benestar emocional?

Que entendemos por convivencia – convivencia positiva

Convivencia...

Asociación Convives

Somos una Asociación aconfesional, sin ánimo de lucro, independiente, constituida en octubre 2009, y abierta a cualquier colectivo que difunda la convivencia social positiva en las diferentes etapas educativas.

[VISITAR PERFIL](#)

CONVIVES

Asociación de personas comprometidas con la convivencia positiva, la coeducación y los DDHH.

[INICIO](#) · [PRESENTACIÓN](#) · [REVISTA](#) · [JORNADAS CONVIVES](#) · [MÁS...](#)

[BUSCAR](#)

REVISTA ASOCIACIÓN CONVIVES

Una red de personas comprometidas con la convivencia positiva, la coeducación y los DDHH.

Número 39
Abril 2024

Bienestar en la escuela (II)

Acción tutorial coeducativa para el bienestar y la autoprotección
Carolina Alonso Hernández

Participación y Bienestar
Lucía Sánchez González

Bienestar, protección y ciberconvivencia
Federico Tejero

La inclusión, clave de bienestar, éxito y protección
Raquel Mónica García Bravos

Convivencia positiva...

1. **Crear comunidade:** fomentar entornos seguros e saudables de relacións que favorezan o coñecemento a participación inclusión.
2. **Facer da convivencia un obxecto de aprendizaxe:** desenvolver habilidades sociais y emocionais para a resolución de conflitos e as relacións cos demais.
3. **Tratar o conflito como una oportunidade para aprender e mellorar.**

Juan de Vicente Abad

Convivencia restaurativa

Aprender a convivir y a construir entornos de aprendizaje seguros

Prólogo de Elena Martín Ortega y Vicenç Rul-lan Castañer

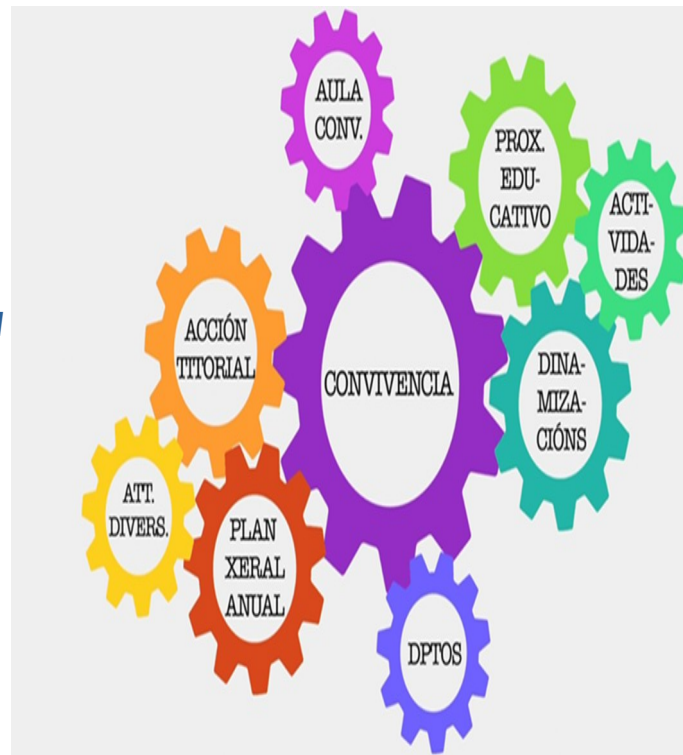
biblioteca
INNOVACIÓN
EDUCATIVA

Convivencia positiva...

“Trátase dunha convivencia que **se constrúe** día a día co establecemento dunhas **relacións** con **un/unha mesmo/a**, coas **demais** persoas e co entorno, fundamentadas na **dignidade** humana, na **paz positiva** e no respecto aos **Dereitos Humanos**”

(Nélida Zaitegui)

Convivencia positiva...

Convivencia como medio

Disciplina heterónoma

Prevención e resolución dos conflitos

Sustentada nas relacións
dominio – submisión

Autoridade imposta

Convivencia como fin

Disciplina autónoma

- Prevención da violencia.
 - **Prevención** e transformación dos conflitos e demais condutas contrarias ás normas de convivencia.
 - **O conflito como oportunidade**
- Sustentada no **respecto mutuo e na participación**

Autoridade **ética**

Convivencia positiva...

Convivencia como medio

Xustificación de algúns tipos de violencia

- Etiquetas
- Comentarios
- Non mirar
- Tolerar comentarios

Convivencia como fin

- Deslexitimización da violencia
- Paz positiva

- Tolerancia cero
- Dignidade: Dereitos e deberes
- Desenvolvemento moral
- Xustiza social

Convivencia positiva...

Convivencia como medio

Perspectiva individual na
abordaxe nos problemas de
convivencia

O patolóxico

Enfadarse co alumno/a, familia, ...

O individualismo

Traballo en soidade

Convivencia como fin

Perspectiva **comunitaria/ecolóxica**
na abordaxe nos problemas de
convivencia

O atravesamento social

Enfadarse co indicador social

O singular

Traballo en rede

Convivencia positiva...

Convivencia como medio

Castigo ante o incumprimento
das normas

Norma para controlar e obedecer

Negado o proceso e o social

Non hai posibilidade aprender

Negada a empatía e a emoción

Negada a escoita e a palabra

Intervención sobre o que fai

Convivencia como fin

Ante o incumprimento das
normas: **Consecuencia,
reparación, aprendizaxe,
recuperación da confianza**

Norma necesaria para convivir

Proceso, hábito, o social

Oportunidade para aprender e medrar

Traballala empatía e as emocións

Tempos e espazos para escoitar e falar

Intervención sobre o que pensa e sente

Convivencia positiva...

Convivencia como medio

Convivencia como requisito
previo ao rendemento

Aprendizaxe como rendemento

Negada a importancia do vínculo

Conduta disruptiva fóra E-A

Conduta como capricho ou desafío

Confusión da tarefa educativa

Convivencia como fin

Intrínseca relación
convivencia – rendemento

Aprendizaxe como proceso

O vínculo como 1º requisito

Conduta disruptiva parte do E-A

Conduta: comunicación, petición

Tarefa educativa claramente definida

Convivencia positiva e sentido de pertenza: inclusión e participación

A inclusión educativa (que inclusión?):

- é un dereito

-considera ás persoas valiosas e as diferenzas como un valor que enriquece e humaniza

-sinala que os contextos son os que teñen que cambiar e adaptarse á persoa.

Catro elementos clave de la inclusión :

1- É un proceso

2- Busca a presenza, participación e o éxito de todo o alumnado

3- Precisa da identificación e eliminación de barreiras mentais dos adultos e dos sistemas

4- Pon unha mirada especial nos grupos de alumnado que poderían estar en risco de marxinación, exclusión ou fracaso escolar.

Gerardo Echeíta

INTEGRACIÓN

VERSUS

INCLUSIÓN

Una educación inclusiva.
ES POSIBLE

@coralelizondo

Es aceptar la diferencia	Es acoger la diferencia
Habla de necesidades educativas	Habla de barreras a la participación, al progreso, al aprendizaje
Se centra en el déficit	Se fija en las capacidades de todo el alumnado para desarrollarlas en el aula
La respuesta educativa es segregadora. El alumno sale del aula y cuando está en ella hace otra tarea. Pocas veces participa en el aula.	La respuesta educativa es inclusiva. El alumno está presente en el aula, participando y progresando con todos sus compañeros.
Apoyo siempre fuera del aula.	Apoyo dentro del aula. Dos profesores para trabajar de forma cooperativa con todos los alumnos.

Lembrando o processo de aprender

Lembrando o proceso de aprender

“Proceso, a través de un *vínculo social*, por el cual el *esquema referencial subjetivo se conmueve* hasta el punto de *desestructurarse frente al nuevo* conocimiento y debe enfrentar el *proceso de volver a estructurarse*”

(E. Pichón Riviére)

Ter en conta:

- O imposible (polo consentimento) e o vínculo (polo desexo e a relación co saber)
- O alumnado... son suxeitos de dereito

Lembrando o proceso de aprender

No proceso de aprender...

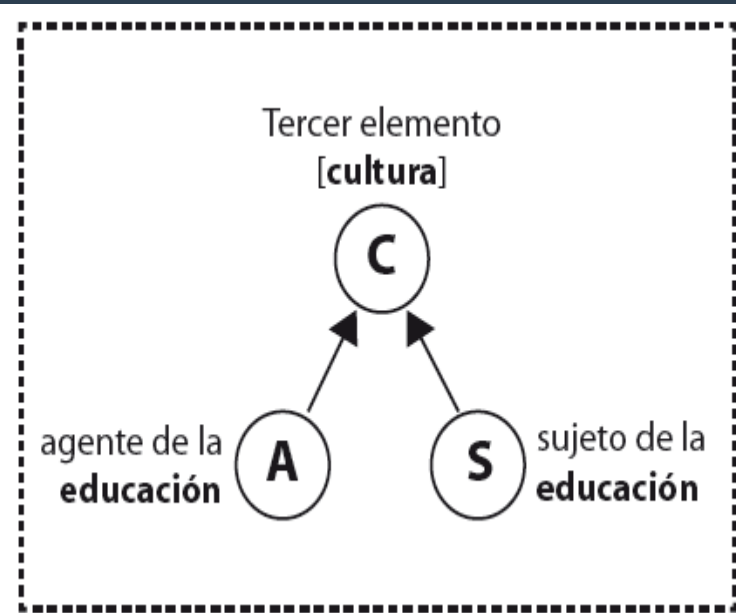
- Proceso
- Vínculo
- Desprendementos
- Ambivalencia e dó
- Obstáculos e resistencias
- Toma de decisións
- Límites - Normas
 - Lugar
- Planos: dinámico e temático
- Contexto social: desprestixio do saber // Google

Lembrando o proceso de aprender

Cuestións:

- Consentimento do suxeito a un “arduo traballo”.
- Posición do axente no acto pedagóxico e o límite.
- Como se transmiten os coñecementos? sostendo a dificultade con posibilidade de resolución, por parte do suxeito da educación e respectando unha boa distancia para que a cultura poida mediar y provocar os seus efectos?
- O vínculo educativo “consiste en permitir ese sutil desvelamiento de que es posible ir resolviendo algo difícil que la cultura encierra, como enigma para cada uno” Hebe Tizio o define como “un articulador de las generaciones, ya que teje finos hilos de confianza necesarios entre ellas. Si el educador consigue ser para el sujeto su mentor será porque lo ha puesto en contacto con el mundo y no ha pretendido ahorrarle sus vicisitudes aunque sí le ha dado buenos instrumentos para soportalas”
- Ter en conta a dimensión de que non todo é educable.

Que entendemos por saúde mental e bemestar emocional

Que se pensa, fala, di sobre saúde mental, sobre bemestar emocional?

Que entendemos por benestar emocional

Que é?

- ▶ A Consellería de Cultura, Educación, Formación Profesional e Universidades publicou o **Plan de Benestar Emocional**, que pretende acompañar á comunidade educativa para que poida ser quen de decidir como afrontar este reto colectivo do coidado emocional cunha proposta de intervención e apoiar aos centros educativos nesta tarefa.
- ▶ Cando se fala de benestar faise referencia a un concepto amplo que ten que ver non só coa experiencia subxectiva de se sentir ben, en harmonía e con tranquilidade, senón tamén coa experiencia persoal de satisfacción por **ser quen de afrontar dificultades e superar de xeito positivo ou adaptativo as contrariedades que se presentan na vida cotiá**.
- ▶ Tal e como se recolle na **Estratexia Galega de Convivencia Escolar 2025**, é moi importante investir tempo e esforzo en educación emocional, pois sen un bo clima de aula e sen cohesión de grupo, o proceso de ensino e aprendizaxe complicase.

PROTOCOLO DE PREVENCIÓN E ACTUACIÓN NOS ÁMBITOS SANITARIO E EDUCATIVO ANTE O RISCO SUICIDA INFANTO-XUVENIL

Prevención

YAM

A OMS recomenda que os programas de prevención dirixidos á adolescencia se orienten a desenvolver accións dirixidas á mellora da saúde mental ofrecendo estratexias de resolución de problemas e de afrontamento do estrés en lugar de centrarse directamente no suicidio (OMS, 2021).

Segundo esta recomendación introduciremos gradualmente o programa de prevención para educación secundaria **YAM** (Youth Aware of Mental Health), un modelo de constatada eficacia   avalado pola OMS (2021) e recomendado por Save the Children (2021) .

O **YAM** é unha intervención grupal con rol playing. Está estruturado como intervención breve (5 sesións de 1 hora) centrado na resolución de problemas polos propios pares.

Ao abeiro deste protocolo realizárase unha **proba piloto con YAM** nunha mostra representativa de centros. De confirmarse os resultados internacionais o programa escalarase ata chegar a toda a poboación da ESO.

Definición de Mental Health according to the World Health Organisation

La salud mental es un estado de bienestar mental que permite a las personas hacer frente a los momentos de estrés de la vida, desarrollar todas sus habilidades, poder aprender y trabajar adecuadamente y contribuir a la mejora de su comunidad. Es parte fundamental de la salud y el bienestar que sustenta nuestras capacidades individuales y colectivas para tomar decisiones, establecer relaciones y dar forma al mundo en el que vivimos. La salud mental es, además, un derecho humano fundamental. Y un elemento esencial para el desarrollo personal, comunitario y socioeconómico.

YAM: “Como piensas, sientes y actúas”

Saúde mental e benestar emocional: cuestionando e construíndo conceptos

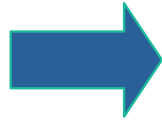
Ten que ver ou non ...

- Cos trastornos e patoloxías mentais (DSM-V), cos dispositivos de saúde mental?
- Coa felicidade, a ausencia de síntomas e de malestares?
- Con como convivimos e afrontamos as continxencias da vida cotiá, coas contradicións, co malentendido, ...?
- Cunha relación cun mesmo, cos demais, coas institucións, co propio rol profesional, coas condicións sociais, ...?
- Coa capacidade de vivir o comunitario e poder ler e intentar afrontar e resolver as contradicións económicas, políticas e sociais da realidade?
- ...

De que se ocupa a escola? No centro e na aula como entender e atender a saúde mental e o bem-estar emocional?

A escola ocúpase,
unha vez axustado o
rol profesional, de:

- Construír convivencia
positiva
- Coidar o proceso de
aprender

*Acordando e
axustando o
concepto de
saúde mental e
benestar
emocional ...*

*No centro e na aula,
como entender e
atender a saúde
mental e o bemestar
emocional?*

De que se ocupa a escola? No centro e na aula como entender e atender a saúde mental e o benestar emocional?

A escola perde a súa función formativa cando asume funcións terapéuticas.

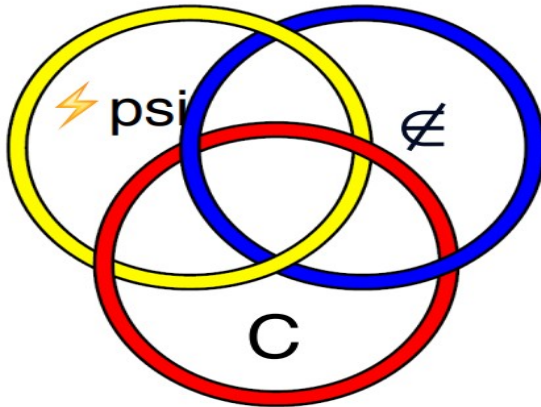
A escola debe soste a súa función simbólica, ser un espazo de palabra e lazo, non de eliminación do malestar.

De que se ocupa a escola? No centro e na aula como entender e atender a saúde mental e o bem-estar emocional?

Unha pista:

Modelo teórico de Joiner (Tª Interpersonal del suicidio, 2005): Pertenencia frustrada, sensación de ser una carga para los otros-desesperanza, capacidad de suicidio.

No centro e na aula como entender e atender a saúde mental e o benestar emocional?

- 1. Coidado do contexto de centro:** organización, relacións, procedementos, cultura de centro respecto á convivencia e á aprendizaxe, traballo en rede, ... (PXA, Plan acollida, PAT, PXAD, Plan Convivencia, Benestar, ...).
- 2. A nivel de convivencia:** fomentar a participación, aproveitar o conflito como oportunidade para aprender novas estratexias e novas HHSS, normas e límites como necesarias para ter espazos seguros, coidar necesidades e lugares,...
- 3. A nivel de aprendizaxe:** aproveitar o erro, ter en conta o proceso, aproveitar os éxitos, replantexar o vínculo, ...
- 4. Estratexias:** metodoloxías (ProCC, AC, PT, ...), prácticas restaurativas, ...
- 5. Sistematización:** reflexión conxunta, construír criterio común ou ECRO, cambiar dinámicas e incorporar procedementos, compartir responsabilidades e realizar seguimentos.

Algunhas pistas para realizar a memoria desta formación.

1. **Empregar algunha estratexia da metodoloxía ProCC:** normas para coidar, rodas, expectativas do alumnado ou ter en conta os seus coñecementos previos, ...
2. **Empregar algunha proposta de convivencia ou aprendizaxe da Guía.**
3. **Ter en conta algún aspecto teórico do tratado á hora de abordar algún erro ou conflito do alumnado.**
4. **Reflexionar sobre a función da escola en relación a saúde mental e o benestar emocional.**

PROPOSTAS PARA INTERACTUAR

Realizar actividades grupais propostas no Plan de Benestar Emocional:

- » **Reforzar a autoestima:** FABULAFORUM (bloque Respecta) – ADIVIÑA QUEN (Vive) - TEMPO COMPARTIDO (Vive).
- » **Consolidar lazos de amizade no grupo:** PECHANDO OS OLLOS (Vive).
- » **Incrementar a empatía:** O PODER DA MÚSICA (bloque Conecta) - RECEITA DA FELICIDADE (Vive).
- » **Desenvolver a asertividade:** A CESTA MÁXICA (Regula) - CADA OVELLA COA SÚA PARELLA (Vive)
- » **Desenvolver a resiliencia:** BANDEIRAS DO HIMALAIA (Regula), ADIVIÑA QUEN – OLIMPO (Vive).

ACCESO AO PLAN DE BENESTAR EMOCIONAL

Outras propostas:

- » **Comezar a xornada** cun sorriso, un lema, unha cita, cancións, mensaxes que promovan o optimismo.
- » Realizar **paneis** polos corredores **con novas positivas**, agradecementos, parabéns..., onde toda a comunidade educativa poida expresarse.
- » Crear actividades **mesturando grupos** para coñecer persoas doutras aulas: falar de gustos, actividades que comparten, libros, deportes..., para despois organizar clubs de afeccións no patio.
- » Establecer un **día dedicado á convivencia e ao desenvolvemento de habilidades sociais:** mesturando grupos, realizando xogos cooperativos, momentos de relaxación, deportes, merendas compartidas..., todo o que cree sensación de benestar grupal.
- » Elixir algúns **responsables do benestar en cada aula** e facer reunións periódicas para organizar, debater, dar ideas e apoiar coas súas ideas o mantemento do benestar na escola.
- » Crear unha **caixa de suxestións** de boas prácticas de benestar na escola.
- » Realizar calquera **actividade de cohesión de grupo** que se

DIÁLOGO RESTAURATIVO

- 1 **Compromiso.** Imos falar do que pasou.
- 2 **Reflexión.** Que pasou? Que buscabas? Que che pasaba pola cabeza?
- 3 **Impacto.** A quen lle afectou? De que xeito?
- 4 **Comprensión.** Que foi o peor para ti?
- 5 **Recoñecemento.** Agora que xa sabes como lle afectou, que che sae facer?
- 6 **Acordos.** Que precisas? Que podes facer pola outra persoa?
- 7 **Peche.** Como o farías diferente no futuro? Que aprendiches?

A NIVEL DE CENTRO

Elaborar as normas de xeito democrático (Aguado e Vicente, 2006)

A. Diseñar o proxecto:

- » Reflexionar e decidir sobre os participantes e as actuacións para desenvolver.
- » Realizar unha posta en común sobre as ideas individuais ante as normas de convivencia.
- » Analizar o centro en relación ás normas de convivencia.
- » Propor o traballo para desenvolver e repartir responsabilidades.

B. Sensibilizar:

- » Realizar unha campaña sobre a importancia das normas para o calidade da convivencia dirixida ao alumnado, ás familias, ao profesorado e ao persoal non docente.
- » Comprender a convivencia escolar como responsabilidade de toda a comunidade educativa.
- » Reflexionar sobre o sentido preventivo das normas de convivencia.

C. Crear normas e protocolos, desde a inclusión e a participación no marco da normativa vixente:

- » Co alumnado: facilitar a participación na creación e na elaboración de normas e consecuencias ante o incumprimento co criterio de xustiza restitutiva e reconciliadora.
- » Co profesorado, as familias e o persoal non docente: facilitar a participación na elaboración de protocolos e medidas preventivas e educativas. Criterio: modelo proactivo fronte ao modelo punitivo e sancionador ou reactivo.

D. Aplicar, institucionalizar e realizar seguimento:

- » Elaborar o documento final.
- » Decidir as formas de participación no seguimento das normas elaboradas.

A NIVEL DE AULA

Opción xeral

(Uruñuela, 2016)

- » Identificar o problema concreto para resolver e necesidades para atender.
- » Sinalar obxectivos que cumpre alcanzar, os valores en que se basean, o modelo de conduta...
- » Establecer a norma que vai estar vivente: en positivo e evitando ambigüidades. Seguimento e responsables.
- » Sinalar consecuencias relacionadas coa conduta e co seu incumprimento, e non só sancionadoras.
- » Establecer o nivel de responsabilidade: profesorado, tutor/a, equipo directivo, familias, institucións e alumnado.

Opción por etapas

(Díaz Aguado, 2017)

A. Actividade sobre habilidades de comunicación e respecto mutuo.

- » Vincular o alumnado coa actividade.
- » Favorecer habilidades básicas de comunicación (escouitar para entender, respectar regras de palabra e expresar o que senten e pensan).
- » Distribuír o protagonismo entre todo o grupo, especialmente entre os que nunca teñen oportunidade.
- » Empregar algún vídeo e realizar un debate posterior: que entenderon, semellanzas e diferenzas entre razoamentos, integración de diferentes razoamentos...

Primaria

- » vídeo sobre discriminación (dereito nº2: non discriminis; páxina web dos dereitos humanos da ONU).

Secundaria

- » vídeo sobre violencia psicolóxica e intolerancia (campaña "Democracia é igualdade". Movemento contra a intolerancia).

B. Actividade sobre os dereitos humanos como base da convivencia

Infantil e Primaria

- » Reflexionar sobre o que se debe e o que non se debe facer no centro educativo (a liberdade e os límites, adopción de perspectivas, como mellorar a convivencia e resolver conflitos, normas para condornos e coidar a tarefa, e o problema de non cumprir normas, os danos e a necesidade de reparación).

- » Elaborar as normas de clase segundo como lles gustaría ser tratados: o que se pode o que non se pode facer.

- » Realizar propostas de como reparar o dano cando se incumpren as normas.

- » Elaborar unha constitución para a convivencia coas propostas.

- » Votar e distribuír a constitución de aula.

Secundaria

- » Traballar coas ideas previas sobre os dereitos humanos.
- » Reflexionar sobre o vídeo "Que son os dereitos humanos", páxina web dos dereitos humanos da ONU.

- » Relacionar os dereitos coa forma en que lles gustaría ser tratados.
- » Traballar por subgrupos ou equipos heteroxéneos: elaborar listaxe de dereitos e deberes asociados.

- » Debater e relacionar os dereitos e os deberes coas normas de aula e centro.
- » Preparar, en asembleas de aula, para realizar propostas ás normas.

- » Participar en xuntas de delegados e comisións específicas do centro educativo.

LAS 3 ERRES

Herramienta para la Resolución de Conflictos

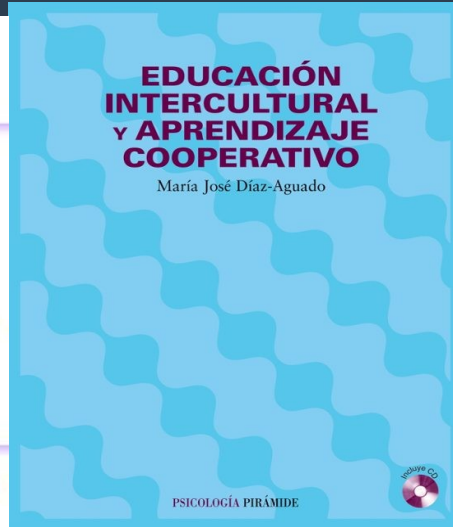
RECONOCER

RESPONSABILIZARSE

REPARAR

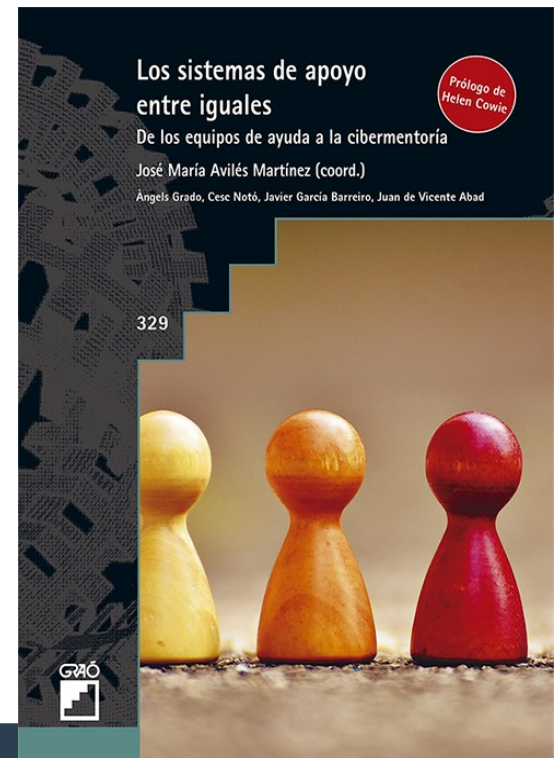
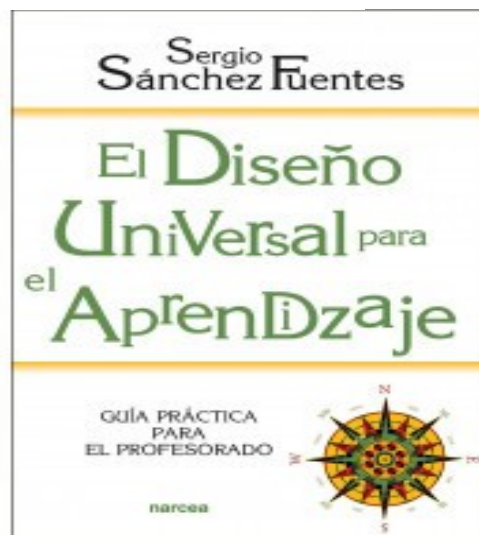
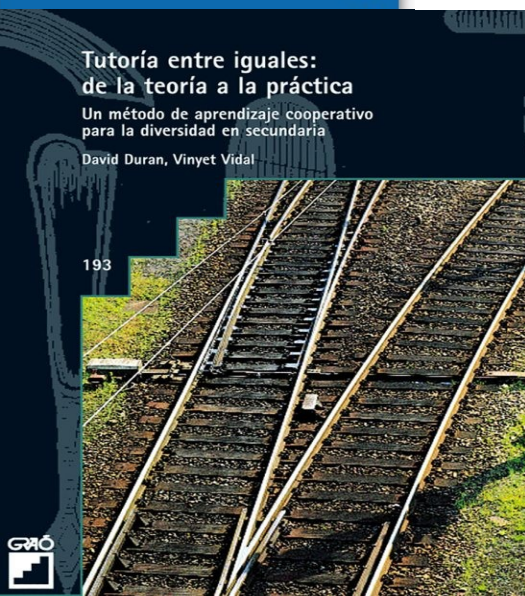
EL PROGRAMA CA/AC ("Cooperar para Aprender / Aprender a Cooperar") PARA ENSEÑAR A APRENDER EN EQUIPO

Implementación del aprendizaje cooperativo en el aula

Pere Pujolàs y José Ramón Lago (Coordinadores)

Mila Naranjo, Olga Pedragosa, Gemma Riera, Jesús Soldevila, Glòria Olmos, Alba Torner y Carles Rodrigo

Universidad de Vic

PRÁCTICAS RESTAURATIVAS PARA LA PREVENCIÓN Y GESTIÓN DE CONFLICTOS EN EL ÁMBITO EDUCATIVO

TRABAJAR LA CONVIVENCIA EN LOS CENTROS EDUCATIVOS

*Una mirada al bosque
de la convivencia*

educación hoy estudios

narcea

Juan de Vicente Abad

Convivencia restaurativa

Aprender a convivir y a construir
entornos de aprendizaje seguros

Prólogo de Elena Martín Ortega
y Vicenç Rullán Castañer

Inclusión y convivencia en los centros educativos. Experiencias y propuestas

Juan Carlos Torrego Seijo
Carlos Monge López (eds.)

Psicología/
Educación

EDITORIAL
SINTESES

Las habilidades sociales en el aula

Juan Vicente Abad

Santillana

Resolución de conflictos en el aula

Juan Vicente Abad

Santillana

15 EL PROFESOR EMOCIONALMENTE COMPETENTE

Un puente sobre «aulas» turbulentas

Juan Vicente Abad

IGWÓ

Para rematar...

“Pensemos que otra escuela es posible... una que acoja un espacio de debate... que funcione como una comunidad... El aprendizaje debería dar lugar a nuevas formas de acercarse al saber... (investigación y curiosidad) ... Un lugar en que las preguntas sean más importantes que las respuestas... Una escuela que escuche, que esté atenta... y que cuide a sus educadores... que reconozca el poder de las palabras así como la importancia de lo que se juega en las relaciones”

Roda final, unha palabra

- Insight grupal, peche e despedida